

Yhteistyöryhmän 4. kokous

Keskiviikko 21.6.2022 klo 10.30-12.30, Teams ja
nh. Lohi (YM, Aleksanterinkatu 7)

Osallistujat:

Paikan päällä: Anna-Maija Pajukallio, Juhani Damski (pj klo 12.25 asti), Tuovi Kurttio, Heikki Sorasahi, Kari Herlevi, Taina Nikula (11.30-12.30, pj klo 12.25-12.30)

Teams: Eeva Alho, Päivi Antikainen, Annukka Berg (siht.), Tim Forslund (10.30-11.30), Juha Haataja, Timo Hämäläinen, Jussi Nikula, Johanna Kohl, Jenni Oksanen, Elina Ovaska, Paula Laine, Miira Riipinen, Jyri Seppälä, Sari Tasa, Tiina Vyyryläinen, Antti Valle, Aaron Vuola

1) Kokouksen avaus

Juhani Damski avasi kokouksen klo 10.32.

2) Edellisen kokouksen muistiinpanot

Edellisen kokouksen [kokousmuistiinpanot](#) hyväksyttiin.

3) Kiertotalous ja luonnon monimuotoisuuden pysäyttäminen (10.40)

Kari Herlevi ja Tim Forslund esittelivät Sitran selvitystä '[Tackling root causes – Halting biodiversity loss through the circular economy](#)', joka mallintaa ensimmäistä kertaa maailmassa kvantitatiivisesti kiertotalousratkaisujen vaikutuksia globaaliin luonnon monimuotoisuuteen neljällä sektorilla.

Yhteenveto keskustelusta: Mukaan valituista sektoreista kolme, eli KIRA, metsäsektori sekä ruoka ja maatalous, olivat melko itsestään selviä valintoja. Tekstiilien valitseminen mukaan tutkimukseen vaati pohdintaa. Tulokset herättivät keskustelua. Voidaan esimerkiksi kysyä, onko tutkimuksen viesti se, että meidän on purettava ylikulutukselle rakentuva toimintamallimme. Inflaation roolia ei ole huomioitu mallinnuksissa siinä määrin kuin teema on tällä hetkellä keskusteluissa.

Raportin pohjalta on tehty ehdotuksia politiikkatoimiksi. Tarkat, erityisesti Suomen oloihin räätälöidyt keinot vaativat vielä pohdintaa. Tämä on tilanne esimerkiksi vaihtoehtoisten proteiinien edistämisen sekä metsäsektorin toimien osalta. On myös herännyt keskustelua siitä, onko vaihtoehtoista proteiineista puhuminen kiertotaloutta. Perusteena on ollut raportissa kuitenkin se, että ruokajärjestelmän kokonaisuuden näkökulmasta vaihtoehtoiset proteiinin lähteet ovat keskeinen tapa ehkäistä hukkaa ja vähentää päästöjä. Vaihtoehtoisia proteiineja käsitellään myös mm. VTT:n ja Luken [tuoreessa raportissa](#).

Ruuan ohella tekstiilien kiertotalouteen ja biodiversiteetti-vaikutusten minimointiin liittyy pohdinnan paikkoja, sillä öljypohjaisilla kuiduilla on esimerkiksi puuvillaan verrattuna pienemmät muotoisuusvaikutukset. Raportin vaikuttavuuden kannalta olisi olennaista pystyä kääntämään sen tulokset mielekkäästi yritysten kielelle. FIBSin selvityksen mukaan suurin osa yrityksistä ei näe, että kiertotalous olisi niiden liiketoiminnan kannalta merkittävä tekijä tulevan vuosikymmenen sisällä. Kun viestitään yritysten suuntaan, onkin tärkeää pystyä nostamaan kaikkein tärkeimpiä kestävyysajureita. Tässä kiertotalouden keinot luonnon monimuotoisuuden suojelejoina nousevat keskeiselle sijalle.

4) Vihreän rahoituksen työryhmän työ (11.30-12.10)

Juhani Damski, Eeva Alho ja Antti Valle esittelivät Vihreän rahoituksen työryhmän työtä.

Valtiovarainministeri Annika Saarikko, ympäristö- ja ilmastoministeri Emma Kari ja elinkeinoministeri Mika Lintilä asettivat 18.1.2022 työryhmän muodostamaan kokonaisnäkömyksen vihreän siirtymän rahoituksesta. Työryhmän tarkoituksena on ollut laatia ehdotuksia rahoituksen keinoista siirtymän vauhdittamisessa taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestäväällä tavalla. Esitys löytyy [täältä](#).

Yhteenveto keskustelusta: Keskusteltiin työryhmän kokoonpanosta, sillä ympäristöjärjestöjä ei oltu pyydetty mukaan vihreän siirtymän rahoituksen työryhmään, vaikka esimerkiksi WWF:llä on paljon kansainvälisen tason asiantuntemusta asiasta. Laajempaan, koko työryhmän työhön kohdistuvana pohdintana nousi myös se, ollaanko nyt tekemässä riittävän kunnianhimoisia toimia. Esimerkiksi luonnonvaraverot olisivat tärkeitä kiertotalouden kirittämisiksi.

Keskustelussa nousi esiin myös muita näkökulmia muutoksen mittakaavaan liittyen.

Kiertotalousratkaisuisissa pitäisi siirtyä ”kottikärryistä tehdasskaalaan”, ja tämän pitäisi näkyä rahoituksessa. Samalla pohdittava synergioita ja trade-offeja suhteessa muihin kestävyystavoitteisiin kuten juuri luonnon monimuotoisuuteen ja ilmastoon mutta myös taloudelliseen kannattavuuteen, kuten [Poutun](#) esimerkki osoittaa.

Mittakaavojen lisäksi mietittävä riskien jakamista. Markkinaehtoinen rahoitus ei välttämättä ole tehokas keino, jos tarve riskien jakamiselle on suuri. Tämä pätee myös kuntiin. Rahoitus tulee eritellä selkeästi eri välineisiin käyttäjän ja tarpeen mukaan. Vaikuttavuusinvestointi on hyvä pitää mukana keinovalikoimassa. Samoin on varmistettava, että julkisia hankintoja tehdään strategisesti.

Kuluttajien kiertotaloustoimien osalta työryhmä on pohtinut esimerkiksi jakamistalouden kannusteita. Kokonaisuuden näkökulmasta esimerkiksi uudelleenkäyttö olisi ensisijaista materiaalien kierrätykseen liittyen, mutta ongelmallinen mielikuva on, että siinä ei tarvita merkittäviä investointeja.

Sovittiin, että Vihreän rahoituksen työryhmän työtä esitellään uudestaan syksyllä pidettävässä yhteistyöryhmän kokouksessa.

5) Tilannekatsaus kiertotalousohjelman tilanteeseen ja ajankohtaisiin tilaisuuksiin (12.10)

Lyhyet esittelyt ja keskustelu mm. seuraavista teemoista:

- Vähähiilinen kiertotaloussopimus eli [kiertotalouden green deal](#) etenee.
- Kiertotalouden osaamisverkoston eli [Kiertotalous-Suomen](#) lanseeraus pidetään 27.9.2022 klo 9-12 Oodissa ja verkossa.
- [Circular design -kehitysohjelma](#) starttaa 4.10.2022 klo 13-15 Tiedekulmassa ja verkossa.
- Ympäristöministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö ja Sitra järjestävät Epävarmuuden ajasta hyvän kierto -tilaisuuden 29.9.2022 klo 9-13.
- UTU-työryhmän (uusiomateriaalien tuotteistaminen) väliraportti valmistuu 30.6.2022.
- Kaivannaisteollisuuden kiertotalous edistyy.
- Käyttövelvoiteselvityksessä tarkasteltavat kohteet on valittu. Ne ovat muovit, tekstiilit, betoni ja ravinteet. Selvityksessä tullaan tarkastelemaan velvoittavuudeltaan erilaisia malleja. Myös EU-tasolta tulossa ohjausta tähän suuntaan (mm. akkuasetus). Tuloksia odotetaan helmikuuhun 2023 mennessä.

Lisätietoa ajankohtaisista asioista [esityksessä](#) ja [Kiertotalousohjelman nettisivuilla](#).

6) Muut asiat (12.25)

Tiedoksi yhteistyöryhmän jäsenten ajankohtaisia asioita:

- [Työpaikkoja ja taloudellista hyötyä vähemmillä luonnonvaroilla – Kuntien kiertotaloustekojen parhaimmisto selvillä | Kuntaliitto.fi](#)
- [Maatalouden typpitaloutta voidaan tehostaa monipuolisin menetelmin lannoitepulan selättämiseksi | Luonnonvarakeskus \(luke.fi\)](#)

7) Seuraava kokous

Seuraava kokous on 14.9.2022 klo 9-11.

8) Kokouksen päätös

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.30.